

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

Bratislava, 8. januára 2023

Dva potvrdené prípady osýpok v Bratislave

V Bratislave sme zaevidovali dva laboratórne potvrdené prípady osýpok u malých detí - dvojročného a deväťmesačného. Potvrdili to výsledky vyšetrení v Národnom referenčnom centre pre morbilli, rubeolu a parotitídu Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Deti, pre ich nízky vek, respektíve zdravotné kontraindikácie, neboli ešte zaočkované v rámci pravidelného povinného očkovania. Obe deti boli hospitalizované.

V prvom prípade išlo o import ochorenia zo zahraničia. Druhý prípad bol zrejme v epidemiologickej súvislosti, k prenosu došlo pravdepodobne na detskej pohotovosti Národného ústavu detských chorôb v Bratislave 18. januára 2023 po 19:30. Vyzývame rodičov, ktorí sa v tomto čase i po ňom nachádzali s deťmi (neočkované, neúplne očkované) na uvedenej pohotovosti, aby sledovali zdravotný stav svojich detí a v prípade objavenia sa príznakov ochorenia na osýpky (podobné prechladnutiu - nádcha, výtok z nosa, kašeľ, zvýšená teplota, riedka stolica, neskôr horúčka a objaví sa červená vyrážka) telefonicky kontaktovali lekára dieťaťa, ktorý určí ďalší postup. Inkubačný čas ochorenia je 8 až 15 dní, priemerne 10.

Epidemiologické vyšetovanie vykonáva Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Bratislave. V rámci neho sa zatiaľ nepotvrdilo ďalšie šírenie tohto ochorenia. RÚVZ v Bratislave prijíma aj ďalšie protiepidemické opatrenia a je v kontakte aj so zdravotníckym zariadením, kde pravdepodobne došlo k prenosu. Spolupracuje aj s ošetrojúcimi lekármi detí.

Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR venujú zvýšenú pozornosť výskytu osýpok na našom území i v okolitých krajinách - neustále sledujú epidemiologickú situáciu. Vzhľadom na pohyb osôb medzi krajinami a pokles zaočkovanosti v Slovenskej republike na krajskej či okresnej úrovni pod 95 % (kolektívna imunita), preto nie je možné vylúčiť zavlečenie a šírenie osýpok na našom území.

ÚVZ SR koncom januára 2023 a opakovane v uplynulých dňoch vyzval regionálne úrady, aby pripomenuli poskytovateľom zdravotnej starostlivosti vo svojej územnej pôsobnosti možnosť výskytu osýpok - aby lekári brali do úvahy túto možnosť v rámci diferenciálnej diagnostiky. Rovnako je potrebné zdôrazňovať rodičom aj všeobecným lekárom pre deti a dorast význam pravidelného povinného očkovania.

Potvrdené prípady osýpok boli na Slovensku hlásené naposledy v roku 2019", kedy sa vyskytlo 318 prípadov (epidémia osýpok na východe Slovenska). Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť bola hlásená vo vekovej skupine detí do 1 roka.

Zaočkovanosť proti osýpkam v Bratislavskom kraji za rok 2022; administratívna kontrola očkovania v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dospelosť

- V najmladšom kontrolovanom ročníku narodenia (2020) bolo zaočkovaných 94,3 % detí v kraji. Zistených bolo 308 odmietnutí očkovania (3,4 %). Na úrovni okresov evidovali najvyššiu úroveň v okrese Bratislava II (96,8 %), naopak, najnižšiu v okrese Malacky (89,0 %).
- Celokrajská zaočkovanosť v ročníku narodenia 2019 dosiahla hodnotu 95,4 %. Očkovanie bolo odmietnuté v 269 prípadoch (3,0 %). Na okresnej úrovni sa zaočkovanosť pohybovala od 96,8 % (okres Bratislava II a okres Senec) do 92,2 % (okres Bratislava III).
- V 11. roku života (ročník narodenia 2010) - bolo v Bratislavskom kraji preočkovaných 94,4 % detí. Odmietnutie očkovania bolo evidované v 211 prípadoch (2,8 %). Z ôsmich okresov Bratislavského kraja bola zistená najvyššia zaočkovanosť v okrese Bratislava IV (96,4 %), najnižšia v okrese Bratislava I (86,5 %).
- V ročníku narodenia 2009 bolo preočkovaných v Bratislavskom kraji 94,3 % detí. Odmietnutie očkovania bolo evidované v 190 prípadoch (2,6 %). Z ôsmich okresov Bratislavského kraja bola zistená najvyššia zaočkovanosť v okrese Malacky (98,0 %), najnižšia v okrese Bratislava I (81,2 %).

Otázky a odpovede k osýpkam [nájdete tu](#).

Informácia o aktuálnej situácii vo výskyte osýpok v Európe

Od januára do decembra 2022 hlásili členské štáty EÚ/EHP celkovo 127 prípadov osýpok. V roku 2022 neboli štátmi EÚ/EHP hlásené žiadne úmrtia súvisiace s osýpkami.

Slovensko v roku 2022 neevidovalo ani jeden prípad osýpok, podobne ako Česká republika a Maďarsko. Rakúsko hlásilo jeden prípad, Poľsko evidovalo 27 prípadov ochorenia. Najvyšší počet prípadov osýpok z členských štátov EÚ/EHP hlásili Poľsko (27), Francúzsko (19), Taliansko (18) a Nemecko (15).

Výrazný pokles štátmi EÚ/EHP hlásených prípadov osýpok v roku 2022, kontrastuje s obvyklým ročným výskytom osýpok. Podobný pokles bol pozorovaný aj v iných krajinách na celom svete.

Nedostatočné hlásenie, nedostatočná diagnostika alebo skutočný pokles v dôsledku priamych alebo nepriamych účinkov opatrení týkajúcich sa pandémie COVID-19 zrejme zapríčinili pokles počtu hlásených prípadov. Zrušenie opatrení súvisiacich s pandemiou COVID-19 môže

následne viesť k zvýšenému výskytu prípadov osýpok v štátoch EÚ/EHP. Aktívny dohľad nad osýpkami a preventívne kroky v oblasti verejného zdravia, vrátane vysokej miery očkovania, sú preto vhodnými nástrojmi na zabránenie nárastu počtu prípadov osýpok.

V tabuľke nájdete informácie o výskyte osýpok v Európe, január – december 2022, ktoré zverejnilo Európske centrum pre kontrolu a prevenciu prenosných ochorení (ECDC) <https://atlas.ecdc.europa.eu/public/index.aspx?Dataset=27&HealthTopic=45> :

Krajina	Prípady osýpok, január - december 2022	
	Počet prípadov osýpok	Počet úmrtí
Belgicko	19	0
Bulharsko	1	0
Cyprus	0	0
Česká republika	0	0
Dánsko	0	0
Estónsko	0	0
Fínsko	1	0
Francúzsko	19	0
Grécko	1	0
Holandsko	6	0
Chorvátsko	0	0
Írsko	2	0
Island	0	0
Litva	0	0
Lotyšsko	0	0
Luxembursko	0	0
Maďarsko	0	0
Malta	0	0
Nemecko	15	0
Nórsko	1	0

Poľsko	27	0
Portugalsko	0	0
Rakúsko	1	0
Rumunsko	10	0
Slovensko	0	0
Slovinsko	0	0
Španielsko	1	0
Švédsko	5	0
Taliansko	18	0
Spolu	127	0

Podrobnejšie informácie sú dostupné na webových stránkach ECDC (Európske centrum pre kontrolu a prevenciu prenosných ochorení) a WHO (Svetová zdravotnícka organizácia):

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-9-13-january-2023-week-2>

<https://www.ecdc.europa.eu/en/rubella/surveillance-and-disease-data/monthly-measles-rubella-monitoring-reports>

<https://www.who.int/immunization/diseases/measles/en/>

Osýpky patria medzi najzávažnejšie vírusové ochorenia detského veku. Ich závažnosť spočíva najmä v častých komplikáciách, ako sú zápal pľúc, priedušiek, uší a centrálného nervového systému. Ochorenie patrí k najnákazlivejším prenosným ochoreniam a rýchlo sa šíri vzduchom, najmä medzi neočkovanými skupinami obyvateľstva. Riziko šírenia a trvalého prenosu osýpok existuje najmä v oblastiach s vnímavou populáciou (nezočkovanou populáciou, nedostatočne očkovanou populáciou, či populáciou, ktorá neprekonalá osýpky).

Očkovanie dvoma dávkami vakcíny je najúčinnjším spôsobom prevencie osýpkového ochorenia. Každá osoba cestujúca do krajiny postihnutej osýpkami, ktorá nie je riadne očkovaná dvomi dávkami vakcíny proti osýpkam, je v riziku, že pri kontakte s chorým na osýpky ochorie.

Úrad verejného zdravotníctva SR ako aj regionálne úrady verejného zdravotníctva Slovenskej republiky venujú surveillance osýpok zvýšenú pozornosť. Epidemiologická situácia vo výskyte osýpok na Slovensku sa pravidelne monitoruje a v prípade zmeny v epidemiologickej situácii sú bezodkladne prijímané potrebné protiepidemické opatrenia na zabránenie šírenia tohto infekčného ochorenia.

Bližšie informácie o osýpkach sú dostupné na webovej stránke Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR):

https://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=3483:otazky-anodpovede-o-su-osypky&catid=197:osypky&Itemid=138

Aktuálne platný očkovací kalendár:

https://www.uvzsr.sk/docs/info/ockovanie/Ockovaci_kalendar_pre_pravidelne_povinne_ockovanie_deti_a_dospelych_na_rok_2023.pdf

Ďalšie informácie:

<https://www.ockovaniechrani.sk/>

PhDr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD., MPH

hlavný hygienik Slovenskej republiky